

پزشک وقانون

تخلفات پزشکی از منظر کارشناسی

برای اطلاق لفظ "قصور پزشکی":

- ۱- فرد باید بیمار پزشک باشد و در واقع پزشک مراقبت پزشکی و درمان وی را پذیرفته باشد.
- ۲- پزشک باید اعمالی انجام داده باشد که از نظر معیارهای پزشکی قابل پذیرفتن نمیباشد و یا بطور شایعتر اعمالی را که بعنوان اقدامات پذیرفته شده پزشکی باید انجام میداد، انجام نداده باشد.
- ۳- در نتیجه انجام عملی که نباید انجام میشد و یا انجام ندادن کاری که باید انجام میگرفت ، بیمار متحمل آسیب شده باشد.

انواع قصور پزشکی:

بی مبالائی
بی احتیاطی
عدم مهارت
عدم رعایت نظامات دولتی

بی مبالاتی:

پزشک از انجام اعمالی که در مواجهه با بیمار و بیماری او، جزو اعمال پذیرفته شده ضروری بوده، غفلت نموده است. (یعنی اموری که لازم بوده انجام نداده است.)

مثال ۱:

فردی دچار حادثه شده و توسط مسئول اورژانس ویزیت میشود (با این کار وی مسئولیت بیمار را پذیرفته است). مصدوم در اثر افتادن روی دستش از درد مچ دست شاکی است. پزشک با معاینه بالینی تشخیص ضرب دیدگی جزئی گذاشته و با دستور داروئی وی را مرخص میکند. مصدوم بعد از مدتی بعلت استمرار درد و تورم ناحیه مچ دست به طبیب دیگری مراجعه و در رادیوگرافی تشخیص شکستگی داده میشود و علیرغم درمان مقتضی دچار عوارضی (نظیر بدجوش خوردن ، استئوارتریت و ازکارافتادگی) میشود. در این مثال پزشک اورژانس از انجام رادیوگرافی غفلت کرده و مرتکب بی مبالاتی شده است.

مثال ۲:

پزشک جراح روز بعد از عمل جراحی توسط پرستار کشیک، تلفنی از وخیم شدن حال بیمار مطلع شده و به صدور دستورات تلفنی اکتفا کرده و از حضور بر بالین بیمار خودداری میکند. در صورتیکه بدنبال این غفلت پزشک، بیمار دچار عوارض شود و یا فوت کند، پزشک مرتکب بی‌مبالاتی شده است.

مثال ۳:

در صورتیکه پزشک در مواجهه با بیمار مارگزیده از انجام برخی اقدامات روتین نظیر تجویز آنتی سرم خودداری کند و بدنبال آن بیمار دچار عوارض گردد در اینصورت پزشک مرتکب بی مبالاتی شده است.

بی احتیاطی:

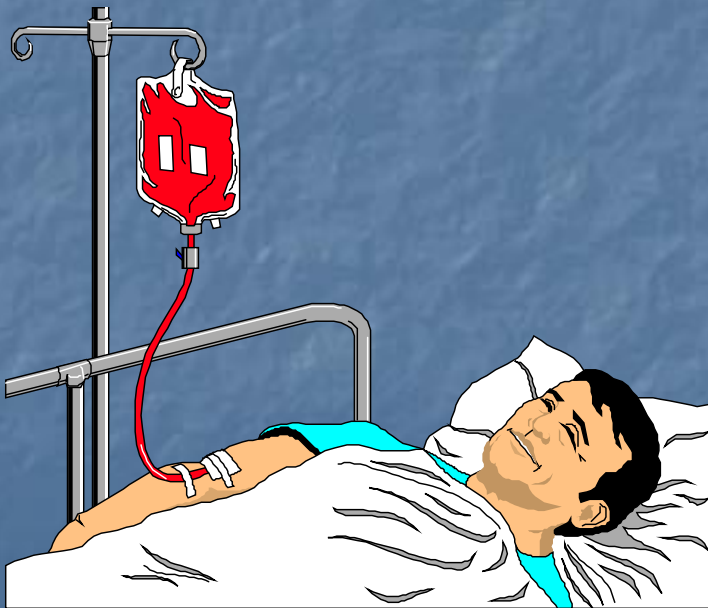
طیب، جراح یا سایرین با انجام اقداماتی در اثر بی توجهی و بی دقتی دچار اشتباه شده اند و در نتیجه بیمار دچار آسیب شده است. (به عبارتی دیگر کارهایی انجام داده اند که نباید انجام میشد).

مثال ۱:

جاگذاشتن وسایل جراحی یا گاز و امثال آن در داخل شکم
بیماری که تحت عمل جراحی قرار گرفته است.

مثال ۲:

پاره کردن روده در برخی اعمال جراحی شکم مثل جراحی کیسه صفرا و غیره

پاره کردن رحم حین کورتاژ

بستن حالب در هنگام برخی از اعمال جراحی زنان

هرگونه دستکاری نابجا در اعضایی که در مجاورت عضو مورد عمل قرار دارند

تجویز دارو با دوز اشتباهی بیش از میزان دوز درمانی

اشتباه در اتصال اکسیژن و سایر گازهایی که در اطاق عمل مورد استعمال دارند

تزریق وریدی دارویی که منع مصرف وریدی دارد

عدم مهارت:

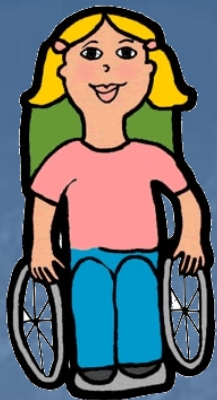
ناتوانی در انجام اموری تخصصی که توانایی یا کارایی خاصی لازم دارند. عدم مهارت ممکن است ناشی از تازه کاری و کم تجربگی باشد و یا ناشی از عدم بهره وری کافی از دانش پزشکی . عدم مهارت ممکن است عملی باشد و یا علمی. (به بیان دیگر عدم مهارت یعنی عدم آشنایی متعارف به اصول و دقایق علمی و فنی کار معین)

مثال ۱:

زن جوانی در اولین بارداری خود بدنبال سقط جنین دچار خونریزی شده و به جراح متخصص زنان مراجعه و تحت درمان کورتاژ قرار گرفته است. در حین عمل، رحم سوراخ شده (بی احتیاطی) و قوسی از روده از سوراخ وسیع رحم وارد آن شده و جراح به تصور آنکه بقایای جفت است روی آن کورت کشیده و منجر به پارگی متعدد روده گردیده است (عدم مهارت). در ادامه با بیرون زدن بیشتر روده جراح زنان متوجه خطای خود شده و با کمک گرفتن از جراح عمومی نسبت به برداشتن آن قسمت از روده و ترمیم رحم اقدام مینماید. در انتها بدلیل ادامه خونریزی تحت عمل هیسترکتومی قرار گرفته و برای همیشه از نعمت بچه دار شدن محروم می گردد.

نمونه های دیگری از عدم مهارت:

عدم بکارگیری تکنیک صحیح در ارتوپدی

عدم توانایی مقابله صحیح با برخی عوارض احتمالی قابل پیش بینی
انجام اقداماتی خارج از حیطه تخصصی که منجر به عارضه و
آسیب بیمار گردد

انجام جراحی های تخصصی قلب و عروق توسط جراح عمومی در
صورتیکه به علت عدم تبحر کافی منجر به عارضه گردد

عدم رعایت نظامات دولتی:

منظور نظامات خاص مربوط به صاحبان حرفه های پزشکی و رشته های وابسته است . این نظامات خاص، شامل قوانین و آیین نامه های نظام پزشکی و دستورالعملهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بخشنامه های مراکز علمی و درمانی و هرگونه قانون، مصوبه، آیین نامه، بخشنامه و دستورالعملهایی که از طرف قانونگذار یا مقامات صلاحیتدار در امور پزشکی وضع گردیده میباشد. عمل نکردن به هر کدام را عدم رعایت نظامات دولتی میگویند.

عدم رعایت نظامات دولتی ، علاوه بر محکومیت کیفری و جبران خسارت وارده ، ممکن است منجر به محکومیت انتظامی پزشکان نیز بشود.

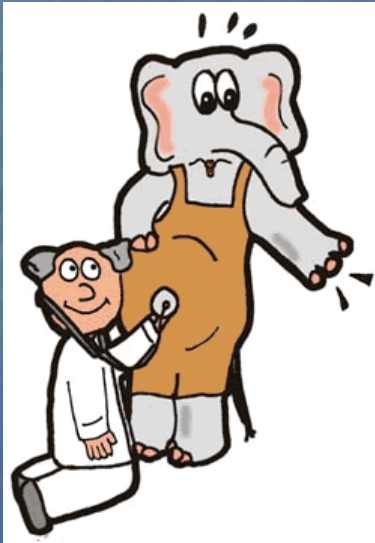
مواردی از عدم رعایت نظامات دولتی که صرفا به صورت خطا اتفاق افتاده و موجب ضرر و زیان اشخاص دیگر نشده باشد ، موجب مسئولیت کیفری نخواهد بود.

مثال:

بیماری به علت شکم حاد جراحی به بیمارستان شماره ۱ مراجعه میکند. پزشک اورژانس بیمارستان از پذیرش وی خودداری میکند (عدم رعایت نظامات دولتی) و بدون هرگونه اقدام خاصی با وسایل نقلیه متفرقه به بیمارستان شماره ۲ ارجاع میدهد و در آنجا بلافاصله تحت درمانهای مقتضی قرار گرفته و بهبود می یابد.

در این مثال تخلف بیمارستان شماره ۱ ، یک تخلف انتظامی است و منجر به محکومیت انتظامی در نظام پزشکی خواهد شد ولی مسئولیت کیفری نخواهد داشت.

چنانچه همان مریض امکان دسترسی به موقع به بیمارستان دیگر را پیدا نمیکرد و به علت تاخیر در درمان مقتضی دچار عوارض یا احیاناً مرگ میگردد، علاوه بر محکومیت انتظامی مسئولیت و محکومیت کیفری نیز در انتظار پزشک اورژانس بیمارستان شماره ۱ بود.

مراجع ذیصلاح جهت رسیدگی به قصور پزشکی:

الف) مراجع قضایی (محاکم دادگستری)

ب) مراجع انتظامی صنفی (سازمان نظام پزشکی)

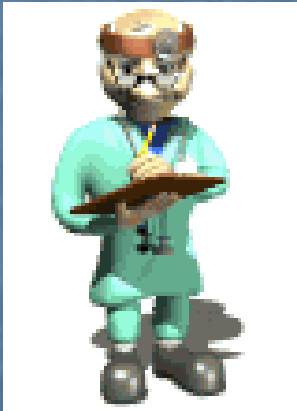
شرایط عدم قصور در امور پزشکی :

اقدامات پزشک قانونی باشد
قصد درمان داشته باشد (عدم سوء نیت)
اقدامات درمانی، اخلاقی و مشروع باشد
موازن علم پزشکی رعایت شده باشد
رضایت نامه و برائت نامه اخذ شده باشد

بطور خلاصه :

اقدامات پزشکی باید مبتنی بر موازین علمی ، قانونی و اخلاقی باشند. در غیر اینصورت ولو از بیمار رضایت یا برائت نامه هم اخذ شده باشد، باز هم پزشک و کادر پزشکی مسئول خواهند بود.

آیین نامه انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی
و حرفه ای شاغلان حرفه های پزشکی و
وابسته

ماده ۲: شاغلان حرفه های پزشکی مکلفند بدون توجه به ملیت، نژاد ، مذهب، موقعیت اجتماعی و سیاسی بیماران، حداکثر تلاش ممکن را در حدود وظایف حرفه ای خود بکار ببرند .

ماده ۵: پزشکان و دندانپزشکان و داروسازان و متخصصان و دکترهای حرفه ای علوم آزمایشگاهی موظف به پذیرش آن تعداد بیمار هستند که بنا به تشخیص سازمان نظام پزشکی، حسب مورد، معاینه دقیق و انجام آزمایشهای آنها در یک زمان مناسب میسر باشد.

ماده ۷: تحمیل مخارج غیر ضروری به بیماران ممنوع است.

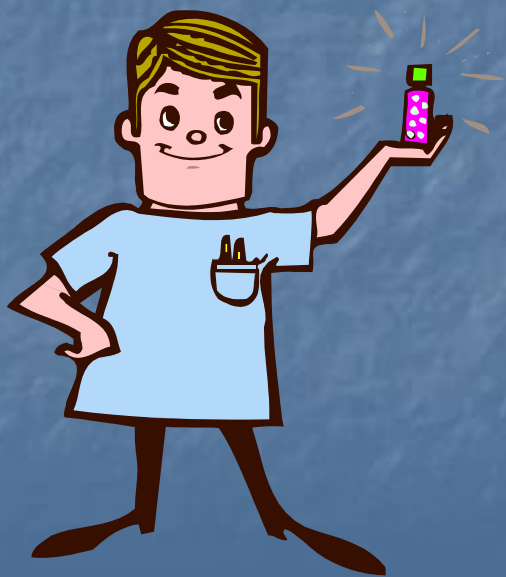
ماده ۱۰: شاغلان حرفه های پزشکی مکلفند تعرفه های خدمات درمانی مصوب را رعایت کنند.

ماده ۱۲: جذب بیمار از موسسات بهداشتی و درمانی وابسته به دولت و خیریه به مطب شخصی یا بیمارستان ، پلی کلینیک ، داروخانه و پاراکلینیک خصوصی به منظور استفاده مادی ممنوع است .

ماده ۱۴: جذب بیمار بصورتیکه مخالف شئون حرفه پزشکی باشد
همچنین هر نوع تبلیغ گمراه کننده از طریق رسانه های گروهی و نصب آگهی در
اماکن و معابر، خارج از ضوابط نظام پزشکی ممنوع است. تبلیغ تجاری
کالاهای پزشکی و دارویی از سوی شاغلان پزشکی، همچنین نصب اعلانات
تبلیغی که جنبه تجاری دارند در محل کار آنها مجاز نیست.

ماده ۱۵: انتشار مقالات و گزارشات پزشکی و تشریح مطالب فنی و حرفه ای که جنبه تبلیغاتی گمراه کننده داشته باشند از طریق وسایل تبلیغاتی ممنوع است .

ماده ۱۶: شاغلان حرفه های پزشکی نباید از عناوین علمی و تخصصی که به تایید وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی نرسیده است ، استفاده کنند.

ماده ۲۳: مشخصات و طرز استعمال داروهای تجویز شده به بیمار باید توسط پزشک با خط خوانا و انشاء قابل فهم در نسخه قید شود.

ماده ۲۵: اندازه وسایز مشخصات سرنسخه ها، تابلوها و چگونگی درج آگهی در رسانه ها باید طبق نمونه ای باشد که به تصویب شورای عالی نظام پزشکی می رسد.

